
Targonie, st. 5, gm. Regimin, woj. ciechanowskie, AZP 42-62/53

Informator Archeologiczny : badania 32, 95-96

1998

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Ściejowice, st. 1, gm. Liszki, woj. krakowskie, AZP 103-55/135 - patrz: mezolit

ŚWIERKOCIN, st. 1, gm. Olsztynek, woj. olsztyńskie, AZP 28-60/1

- cmentarzysko i założenie kultowe kultury kurhanów zachodniobałtyjskich (V okres epoki brązu - wczesna epoka żelaza)

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone w październiku przez prof. dr. hab. Ryszarda F. Mazurowskiego (Instytut Archeologii UW). Finansowane przez Instytut Archeologii UW i PSOZ. Drugi sezon badań.

Na kulminacji najwyższego wyniesienia morenowego, nad północnym brzegiem jeziora Niskiego, w okresie międzywojennym odkryto grób skrzyniowy z popielnicami zawierającymi przepalone kości. W trakcie dwóch sezonów badań wykopaliskowych, na powierzchni około 2 ha, odkryto pozostałości zniszczonych i wyrabowanych trzech grobów w obstawach kamiennych oraz 17 konstrukcji w postaci intencjonalnie ułożonych bruków kamiennych z otoczków, połupanych głazów narzutowych i płyt kamiennych o kształcie owalnym lub subprostokątnym. Wspomniane bruki stanowiły być może resztki grobów symbolicznych. W żadnym z powyżej opisanych obiektów nie znaleziono zabytków ruchomych. We wschodniej części stanowiska odkryto natomiast pozostałości trzech paralelnych ciągów kamieni o długości kilkudziesięciu metrów, które nigdy nie zakłócały układu konstrukcji wspomnianych brukowisk i grobów w obstawach. Biorąc pod uwagę powyższą okoliczność, zgodność technologiczną konstrukcji tzw. „ciągów” i innych obiektów, należy przypuszczać, że było to jedno założenie o funkcji najprawdopodobniej kultowej oraz cmentarzysko z grobami w obstawach.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Światowicie”.

Badania nie będą kontynuowane.

Święty Wojciech, st. 7, gm., Międzyrzecz, woj. gorzowskie, AZP 51-14/22 - patrz: paleolit

TARGONIE, st. 5, gm. Regimin, woj. ciechanowskie, AZP 42-62/53

- osada kultury lużyckiej z V - VI okresu epoki brązu
- ślady osadnictwa kultury przeworskiej z późnego okresu przedrzymskiego (fazy A₁ – A₂) i wczesnego okresu wpływów rzymskich
- ślady osadnictwa wczesnośredniowiecznego
- ślady osadnictwa nowożytnego

Ratownicze badania wyprzedzające budowę gazociągu tranzytowego, przeprowadzone przez mgr. Zbigniewa Dłubakowskiego („Ignis” Zakład Naukowo-Edytorski s. c.). Badania finansowane przez EuRoPol GAZ S. A. Drugi sezon badań. Przebadano powierzchnię 5561 m²

Stanowisko odkryto w 1989 r., podczas badań powierzchniowych prowadzonych w ramach AZP. W 1994 r. podczas badań powierzchniowych trasy projektowanego gazociągu tranzytowego Płw. Jamał - Europa Zachodnia uściślono granice stanowiska. W 1995 r. sporządzono dokumentację warstwy kulturowej i 5 jam uszkodzonych przez wykop wykonany w związku z budową wodociągu gminnego. W 1997 r. przeprowadzono pierwszą fazę badań wyprzedzających budowę gazociągu tranzytowego.

Przerwane w grudniu 1997 r. badania wznowiono w 1998 r. w obrębie tych samych wykopów, miejscami jedynie nieznacznie je rozszerzając.

Łącznie w obydwu sezonach badań odkryto 350 obiektów nieruchomych w postaci jam o zarysach w przekroju poziomym najczęściej nieregularnych, rzadziej – owalnych, wymiarach od 14 cm średnicy do 270 x 330 cm i zarysach w przekroju pionowym najczęściej nieregularnych. Jamy zagłębione były w piasek calcowy na ok. 10 do ok. 80 cm. Wypełniska stanowił piasek o barwie najczęściej brunatnej lub brązowej, w różnych odcieniach, lekko shumusowany, czasem z dodatkiem punktów spalenizny

lub przesyconej spalenizną warstwy zalegającej w spągu lub stropie wypełniska. Największe z pośród jam (obiekty: 158, 217, 219, 249, 271, 286, 291, 297, 312, 313, 315) o wymiarach wahających się od 130 x 270 cm do 230 x 270 cm i 174 x 334 oraz głębokości wahającej się od ok. 20 do ok. 80 cm interpretować można jako pozostałości obiektów mieszkalnych o bliżej nieokreślonej konstrukcji naziemnej. Większość spośród obiektów najmniejszych o zarysach owalnych w przekroju poziomym i nieregularnych lub workowatych w przekroju pionowym to zapewne jamy po słupach. Ich wymiary wahają się od 18 x 20 cm do 34 x 46 cm a głębokość od 10 do 45 cm. Występowały one na całym badanym obszarze, najczęściej pojedynczo, czasem towarzysząc większym obiektom. Większe skupisko jamy te tworzyły jedynie we wschodnim krańcu wykopu 2, gdzie być może znajdował się jakiś budynek o konstrukcji słupowej.

Paleniska, czyli jamy o wypełniskach barwy czarnej, przesyconych spalenizną nie są zbyt liczne. Jest to niewiele ponad 20 obiektów, przy czym tylko jeden (ob. 68) był ciasno wypełniony przepalonymi kamieniami.

Pozostałe obiekty, czyli przeważająca większość, to jamy o trudnej do określenia funkcji zazwyczaj określane jako zasobowe lub odpadkowe.

W trzech jamach (obiekty: 88, 149, 178) znaleziono ceramikę kultury przeworskiej. Pozostałe zawierały fragmenty naczyń ceramicznych kultury łużyckiej, którym towarzyszyły czasem nieliczne zabytki krzemienne, kości zwierzęce, muszle małży i grudki polepy.

Brak ceramiki zdobionej skośnymi lub poziomymi żłobkami, z jednej strony, a obecność ornamentu „kalenderberskiego”, fragmentów misy z karbowaną krawędzią oraz ornamentu zachodzących na siebie trójkątów z drugiej strony wskazują, że osada kultury łużyckiej założona została nie wcześniej niż w początkach V okresu epoki brązu, a misa o miętko facetowanej krawędzi z ob. 99 i misa z wgłębieniem pod krawędzią z ob. 243 potwierdzają wysuniętą w sprawozdaniu z 1997 r. sugestię o funkcjonowaniu osady także w VI okresie.

Łącznie podczas badań znaleziono ponad 8000 fragmentów ceramiki (w tym ponad 700 fragmentów ceramiki nowożytniej i 35 fragmentów ceramiki średniowiecznej), ponad 300 zabytków krzemienianych, ok. 200 fragmentów żużla żelaznego, ponad 380 fragmentów kości zwierzęcych kilkadziesiąt fragmentów muszli małży, ok. 200 fragmentów przepalonych kości (ob. 69 b) oraz monety nowożytne.

Miejsce przechowywania materiałów i dokumentacji: Państwowa Służba Ochrony Zabytków w Ciechanowie

Wyniki badań będą opublikowane w serii publikacji finansowanej przez EuRoPol GAZ S. A.

Badania nie będą kontynuowane.

Targonie Wielkie, st. 9, gm. Zawady, woj. łomżyńskie, AZP 36-81 - patrz: paleolit

TRUSKOLASY, st. 8, gm. Wręczyca Wielka, woj. częstochowskie, AZP 85-45

- cmentarzysko birytualne kultury łużyckiej (IV-V okres epoki brązu)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w sierpniu przez Iwonę Młodkowską-Przepiórowską (Koło Naukowe Studentów Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego). Czwarty sezon badań. Przebadano powierzchnię 75 m².

W bieżącym sezonie odkryto 14 obiektów archeologicznych (nr 39-52), w tym: 3 groby popielnicowe, 1 - bezpopielnicowy, 2 - ciałopalne zniszczone, 1 palenisko i 7 innych obiektów. Większość z nich zaopatrzona była w konstrukcje kamienne. We wszystkich jamach grobowych odkryto węgiel drzewny. Tylko trzy pochówki wyposażone były w przystawki; w 2 przypadkach były to pojedyncze naczynia, natomiast w obiekcie nr 47 wśród kamieni bruku znajdowały się 2 całe czerpaki i fragmenty 3 dalszych naczyń. Był to także jedyny grób wyposażony w przedmioty (zawieszki) brązowe. W większości obiektów znajdowały się wyroby krzemienne. Na uwagę zasługują 2 obiekty, zawierające w wypełnisku 5 - 6 warstw bruku i węgiel drzewny, a w najwyższych warstwach